

denverkehrs der Welt bzw. jenes von Europa übertraf. In 1964 haben Ungarn 1,3 Millionen Ausländer besucht, und deren immer größerer Teil (1964 16%) erholte sich während einer längeren Zeit am — sich im inländischen Fremdenverkehr emporragend beteiligenden — Balaton.

Das Erholungsgebiet am Balaton ist heute und bleibt auch in der Zukunft eines der wichtigsten Zentren in- und ausländischen Fremdenverkehrs. Die Perspektivpläne rechnen in 1980 — die ständigen Einwohner einbegriffen — mit 400 Tausend Gästen am Balaton. Die Studie versucht darauf Antwort zu geben, wie man diese große Zahl von Gästen am geeignetesten, unter welcher Erholungsform, an welchem Teil des Erholungsgebietes des Balatons und an welchen Badeorten am besten unterbringen könnte.

Zur Ausarbeitung eines Vorschlages hielt der Verfasser die folgenden Analysen notwendig:

1. Entwicklung des Fremdenverkehrs im Erholungsgebiet des Balatons, und seine Verteilung zwischen dem (Somogyer) Südufer und dem (Veszprémer) Nordufer, und zwischen den verschiedenen Badeorten. Zunahme des ausländischen Fremdenverkehrs und seine räumliche Verteilung.

2. Fremdenverkehr des sich im Fremdenverkehr des Balatons in immer größerem Maße beteiligenden (1964 — 59,6%) Südufers.

a) Räumliche Verteilung

b) Badeorte

c) Verteilung nach Erholungsformen

d) Verteilung der Besucher der Erholungszentren nach Erholungsformen

e) Verteilung der ausländischen Gäste der Badeorte nach Nationalität und nach Erholungsformen.

Verfasser gibt im Schlußkapitel einen Entwicklungsvorschlag. Es wird vorgeschlagen, daß der zunehmende Fremdenverkehr eine gleichmäßigere räumliche Verteilung findet als bisher. Die Meinung des Verfassers ist, daß bei der Entwicklung der Erholungszentren — gewisse Erholungsformen (Hotel, Camping, Erholungsheime der Syndikate oder Betriebe, Zahlgäste oder Erholung in Privatvillas) bevorzugt sein sollen, d. h. ihre Spezialität und die Entfaltung der entsprechenden zusätzlichen Investitionen (Restaurante, Vergnügungslokale, Strände usw.) dem Anspruch der Erholungszentren entsprechend besser in Betracht gezogen sein soll.

Voproszű izucsenyija karszta Russzkoj Ravnyinű (Az Orosz-síkság karsztkutatásának kérdése). Kiadó: Moszkovszkoje obscsesztvo iszpűtatyelej prirodű. Mezsduvedomsztvennaja komisszija po izucsenyiju geologii i geografii karszta. Moszkva, 1966. 129 o.

Az Egyesűlt Geográfiai Szekció Tűrcakűzi Karsztbizottságának IV. plűnűmán 1966. V. 25—26 között elhangzott elűadásokat tartalmazó kűnyv bevezetűl rűvid űttekintűst ad az Orosz-síkság karsztkutatásának eddigi tűrtűnetűrűl, ismerteti a IV. plűnűmon elhangzott legűjabb kutatási eredműnyeket, majd tűjűkozttatűst ad a kutatások jűvűbeni feladatairűl.

Az Orosz-síkság karsztviszonyairűl A. A. KRUBER kűzűlt elűsű ízben adatokat, 1900-ban. A szovjet idűszak hűborű elűtti űveiben tűbb tanulműny lűtott napvilűgot. A legjelentűsebb szerzűk I. Sz. SCSUKIN (1933) űs M. A. ZUBASCSENKO (1939). A hűborű űtűn A. Sz. BARKOV tollábűl jelent meg űrűdekes kűzleműny, 1957-ben.

1947-ben a szovjet karsztkutatűk Permben konferenciűt tartottak, amelyen a karsztos terűletek tűjtűpusait kűlűnűtettűk el. 1954-ben N. A. GVOZGYECKIJ jelentette meg Karszt c. monogrűfiűjűt. Ebben a Szovjetuniű karsztvidűkeinek regionűlis elterjedűsűt ismerteti.

1958-ban az Egyesűlt Geográfiai Szekció isműt a regionűlis karsztkutatások megvitűtűsűra űlt űssze. E tűmakűrbűl sok tanulműny űs vizsgűlati eredműny kerűűlt kiadűsra. A legfontosabbak szerzűi: GVOZGYECKIJ (1958), G. A. MAKSYMOVICS (1958, 1962) űs N. V. RAGYONOV (1963).

Sok publikűciű jelent meg a karsztterűletek vűzhűlűzatűrűl űs az ezzel kapcsolatos vizsgűdűlkűdűsi problűműkrűl is. Ezek kűzűl Sz. R. ZSUKOVSZKIJ (1962), TORSZUJEV (1965) űs I. A. SZAVARENSZKIJ kűzleműnyei emelhetűk ki.

Az űltűlűnos karszttűműk mellett egyes terűletek karsztproblűműinak vizsgűlatűra is sok energiűt fordűtűttak a kutűtűk. Kűlűnűsen az Ural vidűki karsztrűl, valamint a Don-medencűrűl jelent meg sok cikk.

1960-ban, Moszkvában volt a következő tudományos tanácskozás, ahol a karszt-kutatás addigi eredményeit, valamint a vizsgálati módszereket ismertették. Ezután jelent meg 1962-ben D. SZ. SZOKOLOV monográfiája; ez az Orosz-síkság karsztterületein végzett kutatásokat foglalja össze.

1965 októberében Gorkijban gyűltek össze a szovjet karsztkutatók a legújabb eredmények megvitatására. Foglalkoztak a karsztos területek gazdasági hasznosításával, s kicserélték a kutatási tapasztalatokat. E tanácskozást követően még 1965-ben megjelent egy összefoglaló mű, amely az elfogadott határozatokat tartalmazta a karsztos területeken folytatandó kutatásokkal, ipari kiaknázásokkal és tervezésekkel kapcsolatban. Az Orosz-síkságon végzett karsztkutatásokról még két jelentős mű jelent meg ebben az időszakban. Az egyik A. G. LÜKOSIN disszertációja (1962), a másik G. A. MAKSIMOVICS cikke (1965). Mindkettő az Orosz-síkság karsztvidékeinek hidrotechnikai létesítményeivel foglalkozik.

Az Orosz-síkság speleológiai kutatásában nagy eredményeket értek el; több nagy barlangrendszer feltárása folyik. Közülük is kiemelkedik DNY-on, Podóliában, az Ozer-naja felkutatása. Jelenleg 26,4 km-es szakasza ismert, s így a Szovjetunió leghosszabb barlangja lett. Európában a harmadik helyre került, ugyanakkor a világ gipszbarlang-jainak sorában az első helyen áll. Jelentős még a Kristály- (18,8 km), a Mlünki- (9,7 km) és a Verteba-barlang (7,8 km). Ezek középsőmiocén kori gipsz és anhidrit képződmények-ben keletkeztek. A velük foglalkozó munkák közül külön ki kell emelni TATARINOV (1962, 1965) és KUDRIN (1964) műveit.

Az Orosz-síkság ÉK-i részén a legnagyobb gipszbarlang az 1 km hosszúságú Kolugorszkij-barlang. Róla A. G. CSIKISEV írt részletes tanulmányt (1965). Sok publikáció jelent meg a Szovjetunió más területein feltárt barlangokról is. Az Ural-hegység barlang-jaival foglalkozik többek közt V. SZ. LUKIN (1962, 1963) és A. V. TURÜSEV. Könyv alakban jelent meg B. I. GUSZLICER és V. I. KANYIVEC tanulmánya. A Volga menti barlangokról A. V. SZTUPISIN és M. SZ. KAVEJEV értekezett (1963).

Az 1966. május 25–26 között tartott ülésen 20 pontban foglalták össze a karszt-kutatás fő irányelveit, programját. E tézisekben szerepel a karsztos területek felszíni és felszín alatti formakincsének feldolgozása, geológiai, genetikai, archeológiai, biospeleológiai vizsgálata — hogy csak néhány lényegesebb pontot emeljünk ki. Fontos feladat még a karsztvidékek tipizálása, rajonírozása és gazdasági hasznosítása geológiai, vízgazdálkodási, közlekedési, ipari szempontból (geomorfológiai, gazdasági, mérnök-geológiai, hidrológiai térképezés).

Az ülésen elhangzott előadások közül jelentős N. A. GVOZGYECKIJ és A. G. CSIKISEV közös munkája, melyben az Orosz-síkság karsztvidékeinek felosztását ismertetik. Nyolc nagy karsztvidéket különböztetnek meg; ezeket összesen huszonkét kisebb karsztterületre (provinciára) és ötvenhét karsztos körzetre osztják fel.

Regionális alapok az Orosz-tábla karsztjainak mérnök-geológiai rajonírozásához címmel I. V. POPOV és I. A. SZAVARENSZKIJ részletes ismertetést adott a különböző korú kőzetekben képződött idősebb és fiatalabb karsztformációkról s ezek területi elterjedéséről.

A. I. DZENSZ-LITOVSKIJ az Orosz-síkság sókarsztjait ismertette. Ezek képződésénél igen jelentős volt az emberi beavatkozás; a formák zöme antropogén eredetű. A többi előadás különféle karsztproblémával foglalkozott; a kréta kori karsztformákról, a különböző típusos karsztterületekről, ezek formakincséről (karsztavak, barlangok, felszíni és mélységi karsztok), barlangi faunáról és archeológiai leletekről hangzottak el előadások.

A Karsztbizottság IV. plenumáról kiadott könyv alapos áttekintést nyújt a Szovjetunió tudományos és gazdasági szempontból is magas szintű karsztkutatásáról, az eddig elért eredményekről és a kutatások további céljairól. Nagy mértékben növeli a könyv értékét az egyes fejezetekhez, előadások ismertetéséhez csatolt igen bőséges irodalom.

A könyv nemcsak a szovjet, hanem a külföldi — így a magyar — karsztkutatók számára is igen sok új és hasznos ismeretanyagot közöl.

M. BUCZKO EMMI